

UN MOMENT ANIVERSAR

MARIUS SALA*

Academia Română se bucură că la Iași se celebrează centenarul nașterii lui G. Ivănescu, lingvist cunoscut și venerat în toate centrele universitare în care a activat. În afară de Iași și București, s-a distins la Timișoara și Craiova. În ultimele două orașe a creat adevărate școli de lingvistică, ai căror reprezentanți sunt prezenți, împreună cu ieșenii, la această sesiune. Printre aceștia, o prezență luminoasă este colega Carmen Pamfil, fostă studentă și colaboratoarea profesorului G. Ivănescu la editarea operei lingvistice a lui A. Philippide, precum și unul dintre organizatorii acestei manifestări. Lui G. Ivănescu i se potrivește devisa lui Pierre Larousse, scrisă pe coperta dicționarului său, „Je sème à tout vent”.

Într-o caracterizare succintă, G. Ivănescu este singurul autor care a dat o istorie completă a limbii române, de la origini până în zilele noastre. Dacă la aceasta adăugăm și faptul că este singura operă în care istoria limbii se face în strânsă legătură cu istoria societății, ne dăm seama de locul remarcabil pe care îl are lingvistul de la a cărui naștere se marchează împlinirea a 100 de ani. Se poate spune că este singurul lingvist român care a dat o adevărată istorie a limbii noastre, de la latină până astăzi.

În cercetările sale a fost cel dintâi lingvist care a demonstrat existența varietăților teritoriale numite de el „dialecte literare” ale românei. A acordat atenție migrațiilor unor români pentru a explica anumite fenomene lingvistice; patru capitole, câte unul aparținând părților a treia, a cincea, a șasea și a șaptea, sunt consacrate acestei chestiuni. Un exemplu ilustrativ: deplasările românilor rotacizanți din sudul Ardealului ar explica forma hipercorectă *viezune* din fostele județe Alba, Târnava Mică, Târnava Mare și Făgăraș.

Am avut ocazia să stau de multe ori de vorbă cu G. Ivănescu. Prima dată a fost când pregăteam volumul *Contributions onomastiques*, în calitate de secretar al Comitetului de redacție, format din Iorgu Iordan și Emil Petrovici. Volumul era făcut pentru Congresul de Științe Onomastice de la München (1958). Am fost

* Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Calea 13 Septembrie, nr. 13, România.

impresionat de faptul că a mai adus completări și în ultima corectură. L-am văzut cât de meticulos era. Îmi amintesc și de ampla dedicație pe care mi-a scris-o la ediția din 1980 a cărții sale *Istoria limbii române*, în care spunea că „este o lucrare la care mai am multe de schimbat într-o nouă ediție”. A fost mereu pentru mine un model de savant care și-a dedicat viața studiului limbii române. El va rămâne, alături de Alexandru Philippide și de Iorgu Iordan, ceilalți doi ieșeni membri ai Academiei Române, un reprezentant de frunte al lingvisticii românești.